

УДК 378.614.253

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.291083>

Оксана Єфремова, кандидат медичних наук,
доцент кафедри стоматології дитячого віку

Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ

У статті розглянуто особливості професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів. Виявлено, що важливими ознаками професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів є опанування студентами необхідних компетенцій, що охоплюють сукупність знань, умінь, навичок, необхідного досвіду роботи з пацієнтами різних вікових груп; міждисциплінарно-інтеграційне спрямування у навчанні фахівців дитячої стоматології; урахування психолого-педагогічних аспектів навчання студентів-стоматологів; доцільність використання моделей-симуляторів у підготовці дитячих стоматологів з урахуванням анатомічної будови дитячого організму.

Ключові слова: особливості; професійна підготовка; заклади вищої освіти; дитячі стоматологи; студенти; міждисциплінарна інтеграція; симуляційне навчання.

Лім. 12.

Oksana Yefremova, Ph.D. (Medical Sciences),
Associate Professor of the Pediatric Dentistry Department,
Lviv Danylo Halytskyi National Medical University

FEATURES OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PEDIATRIC DENTISTS

The article examines the peculiarities of the professional training of future pediatric dentists. An analysis of theoretical works of researchers was made, which shows that scientists determine the main areas of improvement of higher dental education. It was defined that in the context of the research, scientists did not present a comprehensive set of features of the professional training of future pediatric dentists. It was found that the following four areas are important signs (features) of the professional training of future pediatric dentists: 1) acquisition by students of the necessary competencies, which include a set of knowledge, abilities, skills, necessary experience of working with patients of different age groups and testify to the suitability of the education received by students for competent work with pediatric patients; 2) interdisciplinary and integration orientation in the training of pediatric dentistry specialists, which emphasizes the adequacy of skills and knowledge acquired in various disciplines; 3) taking into account psychological and pedagogical aspects in the provision of dental care, taking into account the individual characteristics of the development of the child's organism based on knowledge of pedagogy and childhood psychology, readiness to take into account the specifics of the child's psychological development in different age periods, the ability to provide a clinical and statistical assessment of the psycho-emotional status of children and adolescents in the dental office; 4) the expediency of using simulator models in the training of children's dentists, taking into account the anatomical structure of the child's body, which will indicate the students' awareness of the possibilities of variable use of dental tools in working with such patients. The advantages of simulation training are outlined: the absence of stress for students in the conditions of working with an inanimate object; acquisition of future children's dentists clinical experience in a virtual environment without risk to the patient; improvement of practical skills in case of complex dental pathology in a child patient; objective assessment of the achieved level of skill in performing the necessary dental manipulations; an unlimited number of repetitions to practice practical skills, etc.

Keywords: features; professional training; institutions of higher education; pediatric dentists; students; interdisciplinary integration; simulation training.

Постановка проблеми. Сучасні вимоги суспільства до компетентної роботи спеціалістів різних кваліфікацій, які здобувають вищу освіту у ЗВО, узгоджуються з вимогами до вдосконалення професійної підготовки майбутніх лікарів-стоматологів, покликаних надавати необхідну медичну допомогу пацієнтам згідно з профілем роботи за фахом. Особливу увагу привертають проблеми підготовки лікарів-стоматологів, котрі працюватимуть з дітьми. Адже від успішності й позитивного враження першої зустрічі дитини з працівниками стоматологічного кабінету та стоматологічними процедурами залежить довірливе ставлення такого пацієнта до власного стоматологічного здоров'я, подальшого регулярного відвідування лікарів-сто-

матолога з метою профілактики чи лікування. Відтак у професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів необхідно враховувати як особливості навчання студентів означеної спеціальності, так і специфіку роботи з пацієнтами різних вікових груп.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких розкриваються різні аспекти професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів, дає змогу визначити основні напрями наукових розвідок з метою вдосконалення вищої медичної та стоматологічної освіти. Дослідники аргументують доцільність пошуку і застосування нових шляхів оптимізації змісту навчальних дисциплін у закладах вищої освіти України [10] і, зокрема, у вищій стоматологічній освіті, конкретизуючи актуальні проблеми практич-

ної підготовки лікарів-стоматологів у закладах вищої освіти України [12]. Так, С. Вітенко і О. Шешукова презентують власні матеріали для методичного забезпечення навчального процесу в підготовці лікарів-стоматологів [1]. Наукове обґрунтування сучасних форм і методів навчання у викладанні дитячої терапевтичної стоматології презентовано в публікації С. Новікової, О. Хміль, Н. Янко, Л. Уласевич [6]. Викладачі стоматологічних факультетів ЗВО знаходять переваги в організації симуляційного навчання у підготовці майбутніх дитячих лікарів-стоматологів [2].

Однак специфіка професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів потребує уточнення і конкретизації основних особливостей навчання студентів стоматологічних факультетів і ЗВО, що досі не було висвітлено повною мірою у наукових дослідженнях.

Мета дослідження полягає у розкритті особливостей професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів, які доречно враховувати в освітньому процесі медичних ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Професійна підготовка майбутніх фахівців будь-якої спеціальності та кваліфікації характеризується не лише програмовим змістом навчання студентів, а й певними специфічними рисами здобуття вищої освіти. Саме такі ознаки свідчать як про своєрідність та спрямованість навчання студентів у закладі вищої освіти з урахуванням основних *desideratів* (лат. *Desiderata* – бажане) та показників кваліфікованої роботи за фахом випускників відповідного ЗВО. Такі властивості враховують характерні вимоги до врахування багатьох аспектів навчання студентів, що в контексті нашого дослідження визначають особливості професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів.

Однією із засадничих особливостей професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів є врахування специфіки роботи лікарів-стоматологів з пацієнтами різних вікових категорій. Відтак основною специфічною ознакою процесу здобуття студентами професії дитячого стоматолога є опанування необхідних компетенцій, що охоплюють сукупність знань, умінь, навичок, необхідного досвіду роботи з пацієнтами різних вікових груп.

Ураховуємо узагальнення дослідників, що професійні знання визначаються необхідним обсягом знань, визначених у стандарті вищої освіти. Процес оволодіння професійними знаннями є своєрідним процесом самостійного “відкриття” уже відомих у науці знань. Професійні навички розглядаються науковцями як необхідні дії, доведені до автоматизму шляхом багаторазового повторення; професійні вміння – як готовність свідомо самостійно застосовувати теоретичні й практичні навички [3, 73].

Так, засвоєння практичних навичок із пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології базується на опануванні студентами маніпуляцій з препарування каріозних порожнин тимчасових зубів, які властиві лише пацієнтам дитячого віку, та постійних зубів. Окрім того, майбутні дитячі стоматологи покликані використовувати знання, вміння і навички стосовно техніки пломбування, застосовуючи на практиці різні групи пломбувальних матеріалів, сучасне стоматологічне обладнання, методики безболісного лікування тощо.

Таким чином, сутність однієї зі специфічних ознак професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів визначаємо як відповідність отриманої студентами освіти для компетентної роботи з пацієнтами дитячого віку, відповідність умінь і навичок здобутим теоретичним знанням, вправність у наданні стоматологічної допомоги з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитячого організму, обізнаність у можливостях варіативного використання стоматологічних засобів у роботі з такими пацієнтами та ін.

Таким чином, готовність до компетентного виконання професійних маніпуляцій потребує від майбутніх дитячих стоматологів розуміння анатомічних змін у щелепно-лицевій ділянці пацієнта. Адже саме вона є основним об’єктом роботи лікаря-стоматолога і формується ще на ранніх етапах внутрішньоутробного розвитку людини.

Майбутні дитячі стоматологи повинні враховувати, що посилений ріст тіла нижньої щелепи, розміри якої збільшуються приблизно в чотири рази, відбувається після народження дитини. Найбільша інтенсифікація такого процесу спостерігається у ранні періоди розвитку дитячого організму – під час прорізування зубів, хоча ріст і формування щелепи в основному закінчується до 15–17 років життя, коли завершується прорізування зубів і формування постійного прикусу. Тому в медично-енциклопедичній літературі вказується, що пізнє прорізування зубів (особливо на нижній щелепі) супроводжується ускладненнями, пов’язаними з нестачею місця для них у задніх відділах альвеолярної дуги – так зване утруднене прорізування зубів мудрості. Тут студенти покликані усвідомлювати специфіку роботи дитячого стоматолога, яку визначають знання стосовно анатомічних змін у щелепно-лицевій частині дитини та дорослого. Адже найбільших змін зазнають гілки нижньої щелепи, зростання яких у довжину супроводжується зміною кута між ними і тілом щелепи: дуже тупий у дитини (140°), кут стає більш гострим у дорослого ($105\text{--}110^\circ$). Ураження основного діапазону росту нижньої щелепи (великих корінних зубів, кутів і гілок щелепи, травм, запалення, артрит суглобових відростків цих та ін.) у дитячому віці призводять до порушення росту нижньої щелепи з утво-

ренням деформацій – мікрогенії – недорозвинення нижньої щелепи із западанням підборіддя) [11].

Відтак актуалізується урахування наступної особливості професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів – міждисциплінарно-інтеграційного спрямування у навчанні фахівців дитячої стоматології. Дослідники підкреслюють важливість міждисциплінарної інтеграції у процесі професійної підготовки студентів стоматологічних факультетів [5] і пропонують шляхи оптимізації змісту навчальних дисциплін у медичних ЗВО [10].

Аналіз навчальних планів стоматологічних факультетів і кваліфікаційних вимог до випускників дає змогу узагальнити, що робота дитячого стоматолога потребує обізнаності студентів з багатьох дисциплін, які вивчаються у медичних ЗВО:

- анатомії людини на різних етапах розвитку організму (від емріогенезу до дорослого віку), що має характерні особливості формування і трансформації щелепно-лицевої частини впродовж вікових змін в організмі дитини;

- фізіології людини, яка є фундаментом медицини, позаяк неможливо правильно діагностувати і кваліфіковано надавати необхідну стоматологічну допомогу дитині, не знаючи закономірностей функціонування не лише щелепно-лицевої ділянки, а й відповідності взаємозв'язків і взаємовпливу патологічних змін у цій сфері на процес життєдіяльності організму загалом залежно від віку пацієнта [9], тому модель лікаря-стоматолога передбачає знання не тільки стоматологічної, але й загальної патології в організмі, виходячи з узагальненого об'єкта діяльності фахівця – здоров'я людини та його підтримка [1, 6].

- обізнаність у сфері психології, доказової медицини, юридичних основ медичного права, іноземної мови, володіння навичками роботи на комп'ютері та ін., що підвищує рівень професійної компетентності лікарів-стоматологів як у процесі здобуття вищої освіти, так і на післядипломному етапі підвищення кваліфікації [7].

Особливої значущості дослідники надають професійно-педагогічній підготовці майбутніх фахівців у контексті сучасних реалій відкритого освітньо-наукового простору ЗВО й аргументують доцільність використання індивідуальних і групових консультацій (тьюторіалів) між тьютором (викладачем) та тьюторантом (студентом) за умов тьюторського супроводу, що базується на принципах партнерства та суб'єкт-суб'єктної взаємодії [8]. Відтак актуалізується визначення третьої особливості професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів – урахування психолого-педагогічних аспектів навчання студентів-стоматологів. Розглядаємо окреслену особливість у двох напрямках:

- урахування педагогіки та психології дитячого віку в роботі майбутніх стоматологів з дітьми-па-

цієнтами, що базується на готовності випускників стоматологічного ЗВО враховувати специфіку психологічного розвитку дитини у різні вікові періоди, ознаки вікових криз і новоутворень у розвитку особистості, вміння надавати клініко-статистичну оцінку психоемоційного статусу дітей і підлітків у стоматологічному кабінеті та ін. [4];

- використання сучасних педагогічних інновацій у професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів, що базується на інтенсивному реформуванні системи освіти відповідно до вимог часу в контексті глобальних освітніх тенденцій (масовість і неперервність освіти; орієнтація навчання на особистість, що спрямовується на забезпечення можливостей її саморозкриття; значущість освітнього рівня для потреб особистості й запитів суспільства відповідно до динамічних змін і вимог до роботи фахівців окресленої спеціальності; активність майбутніх фахівців у пізнавальній діяльності та ін.), що сприятиме оновленню навчання студентів-стоматологів.

У контексті урахування психолого-педагогічних аспектів професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів актуалізується визначення четвертої особливості у їх навчанні – доцільність використання моделей-симуляторів з урахуванням анатомічної будови дитячого організму. Науковці визначають переваги симуляційного навчання: відсутність стресу у студентів в умовах роботи з неживим об'єктом; набуття майбутніми дитячими стоматологами клінічного досвіду у віртуальному середовищі без ризику для пацієнта; удосконалення практичної майстерності при складній стоматологічній патології у пацієнта-дитини; об'єктивна оцінка досягнутого рівня майстерності у виконанні необхідних стоматологічних маніпуляцій; необмежене число повторів при відпрацюванні практичних навичок та ін. [2, 213].

Заслуговує на поглиблене вивчення досвід використання фантомів, манекенів і віртуальних симуляторів на кафедрі дитячої терапевтичної стоматології. Викладачі-дослідники широко застосовують навчання з пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології у фантомному (симуляційному) класі із залученням симуляторів, що дає змогу підвищити якість підготовки здобувачів освіти з другого до п'ятого курсу. Робоче місце кожного студента моделює основне оснащення в стоматологічному кабінеті, куди входять робочий стіл, стоматологічний стілець, пантограф з освітлювачем і монітор, мікродвигун, 3-функціональний пістолет, слиновідсмоктувач тощо, а також симулятор пацієнта: голова, торс, дентальна модель зі знімними зубами та ін. [3, 73]. Таким чином, наближення змодельованої професійної ситуації у симуляційному класі до реальної клінічної, дає змогу студентам вдосконалити практичні вміння і навички й довести практико-орієнтований зміст практико-зорієнтованої компетентності

до автоматизму за рахунок відтворення необхідної кількості повторів при опануванні певної маніпуляції. Адже робота в обмеженому просторі, із дрібним гострим, а головне – обертальним інструментом, на малому важкодоступному операційному полі, – усе це вимагає від дитячого лікаря-стоматолога витримки, чіткості, досконалості під час проведення певної ендодонтичної стоматологічної маніпуляції на симуляторі-пацієнті (підготовка каріозної порожнини, фторування зубів, герметизація фісур зубів, застосування інструментів для індивідуальної та професійної гігієни) [3, 74].

Висновки. Отже, враховуючи різнобічність професійної діяльності дитячих стоматологів, визначено важливі аспекти навчання студентів на стоматологічних факультетах, що характеризують особливості не лише фахової освіти в означеному напрямі, а й специфіку виконання професійних функцій майбутніми лікарями-стоматологами в наданні необхідної стоматологічної допомоги дітям. Звичайно, означені особливості не охоплюють усі напрями професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів. Проте врахування окреслених специфічних ознак навчання студентів-стоматологів сприятиме вдосконаленню освітнього середовища в медичних ЗВО.

Перспективи подальших розвідок в означеному напрямі вбачаємо в розробці й апробації комплексу навчально-методичного забезпечення, в якому будуть враховані визначені та перспективні особливості професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітенко С., Шешукова О. Методичне забезпечення навчального процесу в підготовці лікарів-стоматологів. *Медична освіта*. 2003. № 4. С. 4–9.
2. Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Анопрієва Н.М., Амосова Л.І., Янко Н.В. Симуляційне навчання у підготовці майбутніх дитячих лікарів-стоматологів. *Вісник проблем біології і медицини*. 2017. Вип. 2. С. 212–214.
3. Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Хміль О.В., Янко Н.В., Моргун Н.А., Ващенко І.Ю. Сучасні аспекти практичної підготовки майбутніх лікарів-стоматологів. *Український стоматологічний альманах*. 2022. № 4. С. 73–77.
4. Клітинська О.В., Лайош Н.В. Клініко-статистична оцінка психоемоційного статусу підлітків у стоматологічному кабінеті. *Стоматологія*. 2022. № 7 (5). С. 175–180.
5. Локес К.П., Ставицький С.О., Розколупа О.О., Іщенко В.В. Міждисциплінарна інтеграція при підготовці студентів стоматологічних факультетів. *Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах*: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2016 р.). Полтава: ВДНЗ України “Українська медична стоматологічна академія”, 2016. С. 132–133.
6. Новікова С.Ч., Хміль О.В., Янко Н.В., Уласевич Л.П. Застосування сучасних форм і методів навчання у викладанні дитячої терапевтичної стоматології. *Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика*: навч.-наук. конф. з міжнар. участю: матер. конф. (м. Полтава, 19 березня 2020 р.). Полтава: УМСА, 2020. С. 154–155.

7. Падалка А.І., Шешукова О.В., Лохматова Н.М. Особливості формування професійної компетентності лікарів-стоматологів на післядипломному етапі. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/200096729.pdf>. (дата звернення: 04.09.2023).

8. Самойленко О., Міршук О., Силенко Ю. Професійно-педагогічна підготовка фахівця у контексті сучасних реалій відкритого освітньо-наукового простору ЗВО. *Молодь і ринок*. 2023. № 5 (213). С. 83–89.

9. Тимофійчук І., Юрнюк С., Семененко С., Борейко Л. Особливості викладання фізіології студентам стоматологічного факультету. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. (АПСНІМ)*. 2020. № 2 (26). С. 123–126.

10. Швєць К., Островський М., Варунків О., Савеліхіна І. Шляхи оптимізації змісту навчальних дисциплін у закладах вищої освіти України. *Молодь і ринок*. 2022. № 9 (207). С. 7–11.

11. Щєлєпи. *Медична енциклопедія*. URL: <https://medic.al-enc.com.ua/jaws.htm> (дата звернення: 03.09.2023).

12. Янко Н.В., Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Хміль О.В. Деякі проблеми практичної підготовки лікарів-стоматологів у закладах вищої освіти України. *Вісник проблем біології і медицини*. 2021. № 3 (161). С. 212–215.

REFERENCES

1. Vitenko, S. & Sheshukova, O. (2003). Metodichne zabezpechennya navchalnoho protsesu v pidhotovtsi likariv-stomatolohiv [Methodical support of the educational process in the training of dentists]. *Medical education*. No. 4. pp. 4–9. [in Ukrainian].
2. Kaskova, L.F., Novikova, S.Ch., Anopriyeva, N.M., Amosova, L.I. & Yanko, N.V. (2017). Symulyatsiyne navchannya u pidhotovtsi maybutnikh dytyachykh likariv-stomatolohiv [Simulation training in the training of future pediatric dentists]. *Herald of problems of biology and medicine*. Vol. 2. pp. 212–214. [in Ukrainian].
3. Kaskova, L.F., Novikova, S.Ch., Khmil, O.V., Yanko, N.V., Morhun, N.A. & Vashchenko, I.Yu. (2022). Suchasni aspekty praktychnoyi pidhotovky maybutnikh likariv-stomatolohiv [Modern aspects of practical training of future dentists]. *Ukrainian dental almanac*. No. 4. pp. 73–77. [in Ukrainian].
4. Klitynska, O.V. & Layosh, N.V. (2022). Kliniko-statystychna otsinka psykhoemotsiynoho statusu pidlitkiv u stomatolohichnomu kabineti [Clinical-statistical assessment of the psycho-emotional status of adolescents in the dental office]. *Dentistry*. No. 7 (5). pp. 175–180. [in Ukrainian].
5. Lokes, K.P., Stavitskiy, S.O., Rozkolupa, O.O. & Ishchenko, V.V. (2016). Mizhdystyplinarna intehratsiya pry pidhotovtsi studentiv stomatolohichnykh fakultetiv [Interdisciplinary integration in the teaining of students of dental faculties]. *Improving the quality of training of doctors in modern conditions: materials of scient.-practice conf. with international participation* (Poltava, March 24, 2016). Poltava: HSEI of Ukraine “Ukrainian Medical Stomatological Academy”. pp. 132–133. [in Ukrainian].
6. Novikova, S.Ch., Khmil, O.V., Yanko, N.V. & Ulasevych, L.P. (2020). Zastosuvannya suchasnykh form i metodiv navchannya u vykladanni dytyachoyi terapevtychnoyi stomatolohiyi [Application of modern forms and methods of teaching in teaching pediatric therapeutic dentistry]. *Modern medical education: methodology, theory, practice: materials of educ.-scient. conf. with international participation* (Poltava, March

ТЕХНОЛОГІЯ СЕНКАН ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРІЇ

19, 2020). Poltava: HSEI of Ukraine “Ukrainian Medical Stomatological Academy”, pp. 154–155. [in Ukrainian].

7. Padalka, A.I., Sheshukova, O.V. & Lokhmatova, N.M. Osoblyvosti formuvannya profesinyoi kompetentnosti likariv-stomatolohiv na pislyadyplomnomu etapi [Peculiarities of formation of professional competence of dentists at the post-graduate stage]. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/200096729.pdf> (Accessed 04 Sept. 2023). [in Ukrainian].

8. Samoilenko, O., Mirshuk, O. & Sylenko, Yu. (2023). Profesiyno-pedahohichna pidhotovka fakhivtsya u konteksti suchasnykh realiy vidkrytoho osvithnio-naukovoho prostoru ZVO [Professional and pedagogical training of a specialist in the context of modern realities of the open educational and scientific space of higher education institutions]. *Youth and market*. No. 5 (213). pp. 83–89. [in Ukrainian].

9. Tymofiychuk, I., Yumyuk, S., Semenenko, S. & Boreyko, L. (2020). Osoblyvosti vykladannya fiziolohiyi studentam stomatolohichnoho fakultetu [Peculiarities of teaching physiology to students of the dental faculty]. *Current issues of social*

sciences and history of medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. No. 2 (26). pp. 123–126. [in Ukrainian].

10. Shvets, K., Ostrovskyy, M., Varunkiv, O. & Savelikhina, I. (2022). Shlyakhy optymizatsiyi zmistu navchalnykh dystsyplin u zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny [Ways to optimize the content of academic disciplines in higher education institutions of Ukraine]. *Youth and market*. No. 9 (207). pp. 7–11. [in Ukrainian].

11. Shchelepy [Jaws]. *Medical encyclopedia*. Available at: <https://medical-enc.com.ua/jaws.htm> (Accessed 03 Sept. 2023). [in Ukrainian].

12. Yanko, N.V., Kaskova, L.F., Novikova, S.Ch. & Khmil, O.V. (2021). Deyaki problemy praktychnoyi pidhotovky likariv-stomatolohiv u zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny [Some problems of practical training of dentists in higher education institutions of Ukraine]. *Herald of problems of biology and medicine*. No. 3 (161). pp. 212–215. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.09.2023

УДК 378.147.016:94(477)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.291107>

Ірина Махновська, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради

Ірина Круковська, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради

Інна Д'яченко, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради

ТЕХНОЛОГІЯ СЕНКАН ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРІЇ

У статті акцентовано увагу на важливості творчої функції у процесі вивчення вітчизняної історії та культури; наголошено на необхідності застосування на заняттях інноваційних прийомів, спрямованих на стимуляцію інтересу учасників освітнього процесу до вітчизняної історії. Узагальнено позитивний досвід використання технології сенкан на заняттях з історії та культури України при підготовці майбутніх медиків. Охарактеризовано поняття сенкан, дана його характеристика, аналіз результатів використання цієї технології для розвитку критичного мислення у студентській аудиторії.

Ключові слова: креативне мислення; технологія сенкан; вища освіта; вітчизняна історія; студенти-медики.

Рис. 2. Літ. 11.

Iryna Makhnovska, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor, Associate Professor of the Natural and Social Sciences Department, Zhytomyr Medical Institute of Zhytomyr Regional Council

Iryna Krukovska, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor, Head of the Natural and Social Sciences Department, Zhytomyr Medical Institute of Zhytomyr Regional Council

Inna Diachenko, Ph.D. (Philosophy), Associate Professor, Associate Professor of the Natural and Social Sciences Department, Zhytomyr Medical Institute of Zhytomyr Regional Council

SENKAN TECHNOLOGY AS TOOL FOR DEVELOPING CRITICAL THINKING IN MEDICAL STUDENTS DURING NATIONAL HISTORY CLASSES

The article emphasizes the importance of the creative function in the process of studying domestic history and culture. It highlights the necessity of using innovative techniques in classes aimed at stimulating students' interest in the educational process of national history. The positive experience of using the Senkan technology during Ukrainian history and culture classes in